

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

Cap. I. De sensu visiuo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95236](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95236)

phimalliam enasci arborem, quæ tangente homine languescit, & aret, manum verò retrahente, reuiuiscit, vt scribit Theophrast. lib. 4. histor. animal. cap. 3. quæ omnia videntur sensum saltem obscurum, & imperfectum in plantis arguere.

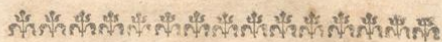
9. Ad primum tamen dicendum est, priorem securis istum mollius, ac facilius descendere, magisque efficacem esse, quam sequentes, non quod eius sensus, ac dolor plantam reddat cautiorem, eam ve contra damnum imminens acuat, ac veluti accendat, sed quod plantæ partes exteriores magis teneræ sint, minusque resistent, interiores vero è contrario sint magis duræ, nec ita penetrabiles, aut peruiæ, quamuis amba ex æquo sensu omni destituantur. Ad secundum dicendum est, plantas illas, quarum ibi mentio fit, vi solius sympathiæ, & antipathiæ, siue, quod eodem redit appetitus innati, fugæ vel desiderij, posse se loco tenus mouere, ac remouere ab aliis: haud secus ac lapis absque appetitu villo elicito per innatum solum ferat, & a centro suum, & à loco ferat, quanta potest celeritate, fugit, se seque deuoluit. Et quidem, si raliū plantarum vulgariū affectus non essent metaphorici, & innati, sed elicitij, & cum vero sensu, & cognitione coniuncti, cur aliquando non possint deponi aut certe temperari, vt recte disputat Scaliger exercit. 138. haud secus, ac bellæ assuefactione miscunt, & ferocitatem, aliosque affectus, aut omnino, aut magna ex parte deiciunt. Ad tertium responderi potest, & non improbabiler, sicut ad secundum. Probabilius tamen foretiss est, quod aiunt Nemes. lib. de hom. cap. 1. & noiter Raynaud. in disciplin. morali. dist. 3. q. 1. art. 2. num. 27. Alchynominem, & alias plantas, quæ in tertio illo argumento obiciuntur, quamuis appellari soleant plantæ, ob earum speciem quandam, & similitudinem, re tamen verè non esse plantas, sed plantanimalia siue propria animalia, & licet ad plantarum naturam quodam modo accedentia, quibusuis tamen plantis excellentiora.

10. Quartò denique animaduertendum est de vita nutritiva, eam ita separari à sensu in plantis, vt cum eo coniungatur in belluis. Contrarium docent aliqui apud P. Suarez lib. 1. de Anim. c. 5. num. 3. Quorum tamen sententiam merito pronuntiat Eximius Doctor *intolerabilem, & grande paradoxum*. Atque à principio quod aduerteretur sacra pagina constat ex eo Tobie cap. 11. *tunc precarrii canis, qui simul fuerat in via: & quasi nuncijs aduentens blandimento sua cauda gauderet, nec non ex illo Isaia cap. 1. cognovit bos possessorem suum, & asinus præsepe domini sui*. Rectius Ecclesie Patres, vt ex multis eorum testimonijs superius allegatis patet, belluis sensum passim attribuunt. Præterea, vt experientia testatur, sunt in illis organa sensuum externorum: cum ergo natura nihil frustra agat, necessum est vt exterius sentiant. Ac profecto ita eas sentire etiam perfectius interdum, quam nos, est manifestissimam; inde vulgaris ille versiculus:

*Nos aper auditu, lynx visu, simia gustu,
Vultur odoratu, præcellit aranea tactu.*

1. Quod item in iis reperitur sensus internus, aperte constat & per anatomiam, siue incisionem, & à posteriori: nam, vt recte Seneca epist. 124. *mutum animal sensu comprehendit præsentia: præteritorum reminiscitur, cum id incidit, quo sensus*

admonetur: tamquam equus reminiscitur via, cum ad initium eius admotus est.

TRACTIV. & VLT.

De vita sensitiva.

CAPVT PRIMVM.

De sensu visuo.

SENSVS exterior visus haudquaquam est potentia aliqua realiter distincta ab anima, & materia animata, & in oculis sedem, ac domicilium habens, sed potius ab ipsa oculorum penitiori saltem substantia, eorumque materia, & forma omnino indistinguitur: vnde vbi constiterit de syntaxi, & fabrica oculorum, quid sit etiam sensus visualis, constans, ac manifestum erit. Totum corpus oculi sex musculis, tunicis sex, tribus humoribus, duobus neruis, venulis, & arteriis innumeris, duabus carunculis, ac totidem glandulis, & copioso, ac abundanti adipe constituitur: quæ omnia hic sigillatim attingere, & quod eorum sit proprium visus sensiterium definire operæ pretium erit. Musculi suapte natura instructi sunt, vt oculi quæcumque in partem mira volubilitate, & agilitate versent: quatuor sunt recti, eo quod oculum vel sursum, vel deorsum, vel ad dextram, vel ad sinistram recto tramite conuertant, duo vero obliqui obliquo, & quasi sinuato volumine oculum superius, aut inferius circumferunt: in solis belluis, quas in terram natura depronauit, septimus est muscularis neruus opticum circundans, oculumque firmans, ne deorsum exorbitet.

Tunica oculorum instructa sunt potissimum ad humores oculi, ne distillant, continendos: prima omnium sita appellatur coniunctiua, siue adnata, eo quod oculum vicinis partibus coherere faciat: appellatur candida, aut etiam album oculi, eo quod extrinsecus candida, & callosa sit: corona etiam dicitur, eo quod non totum oculum, sed pupillæ quasi hemisphærium, sicut funda lapidem contineat. Secunda tunica cornea appellatur, eo quod pelluciditate sua, qua lumen, & species ad crystalloidem traiecit, nec non duritie sua, qua eiusdem humoris propugnaculum est, & extrinsecus irruentibus iniurijs obstitit; his inquam, duabus conditionibus cornu prætenue affabre politum, ac derafum referatorum oculum circumdat: nullis venulis, neruis, aut arteriis obstruitur, sed potius absque earum ministerio ab vna sibi proxima alimenta mutuatur. Tertia tunica vna appellatur, eo quod vna folliculum auulsa pedunculo referat: totum oculum ambit, nisi quod antrosum peruia est rotundo: ac satis angusto foramine, quod pupillam, nigrum oculi, fenestram oculi nuncupant: hæc inter omnes tunicas sola variis picturata coloribus est, à quibus oculi modo casti, modo nigri, modo fului, alioque colore delibari dicuntur. Quarta tunica dicitur aranea, eo quod aranearum telas tenuitate sua amuletur: humorem crystallinum immediate in-

soluit.